

Ukraine, which are enshrined in the legislation of Ukraine, namely ownership of the swamps, marshes and the right to use natural resources easements.

The concept and system of proprietary and obligation rights is the subject of detailed studies of representatives of civil law. In particular, property rights are one of the basic institutions of civil law. The definition of concept and the system of rights on the land in detail is analyzed in the legal research sources. Extension of the Institute of Property Rights on natural resources led to the emergence of new research content and particular the right of natural resources. However, available studies do not take into account the peculiarities inherent in rights, on the basis of which can be used the applying of wetlands in Ukraine. As a result, the mechanism of regulation of property relations and the use of wetlands in Ukraine is inherent gaps, flaws, there is no clearly established system of rights to the swamp. Thus, taking into account the provisions justified by the science of the general theory of law and state, civil rights, land rights and environmental law raises the need to determine the types of rights in the swamp. As the swamp is an entire of natural-territorial complexes, the property rights on the swamp should be seen as the right of the land with interconnected natural ingredients - water, peat and its inherent flora and fauna. Swamp may be the subject of real rights, but only if taking into account its specificity and regulation of special natural resource law rules because it is necessary to maintain caution and prudence in the propagation of the legal regime of wetlands, land and legal instruments. In addition, the legislation of Ukraine is no comprehensive regulation of wetlands as independent natural objects and makes no uniform regulations for the establishment of real rights to the property. Under property law in the swamp can be understood legally possible to influence the subject's isolated complex natural object - swamp, which is in its rightful ownership, including the right of ownership, subject to consideration of their specificity and effects of use.

Keywords: swamp, swamp types of rights, ownership of marshes, swamps right to use, natural resources easements.

Колос І.В.

ЕКОЛОГІЧНА СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ ТА НАТО

УДК. 349.6: 327.5

Постановка проблеми. На сьогоднішній день перед кожною державою постає великий перелік екологічних викликів. Серед них, зокрема, можна виділити техногенну переважаність, негативні соціально-екологічні наслідки природних катастроф; погіршення екологічного стану водних басейнів; необхідність подолання негативних наслідків воєнної та іншої екологічно небезпечної діяльності; недостатню ефективність утилізації токсичних й екологічно небезпечних відходів тощо.

Для ефективного вирішення зазначених проблем не вистачає зусиль окремих держав. Враховуючи обмежені можливості окремих країн в забезпеченні екологічної безпеки навколишнього середовища, вирішення зазначених проблем лягає на плечі великих міжнародних організацій, зокрема НАТО.

НАТО, як організація, що спрямована на забезпечення безпеки в широкому розумінні цього поняття не обмежує свій вплив військово-політичною сферою. Одним з найактуальніших питань стала безпека навколишнього середовища. Ця сфера охоплює надзвичайно широкий спектр проблем, з якими міжнародна спільнота стикається вже сьогодні. Зокрема це руйнування екосистем, пов'язані з цим енергетичні, економічні проблеми, соціальні конфлікти, проблеми усунення наслідків природних катастроф, утилізації небезпечних відходів тощо.. Зазначені явища здатні зумовити небезпеку переходу екологічної кризи у екологічну катастрофу з непередбаченими наслідками.

Такий розвиток подій не може залишати осторонь жодну міжнародну організацію, яка здатна здійснювати безпосередній вплив на попередження та знешкодження наслідків екологічних катастроф. Тому, на сьогоднішній день НАТО активно співпрацює з великою кількістю країн в плані забезпечення екологічної безпеки, в тому числі і з Україною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанню співробітництва України та НАТО в науковій спільноті приділяється достатньо велика увага. Однак, як правило, така увага зводиться лише до військово-політичного співробітництва, в той час як екологічна складова такої співпраці залишається недослідженою. Загалом, екологічний аспект співпраці України та НАТО був об'єктом дослідження К. Білої, Л. Гайдукова, Н. Голуба, П. Клімкіна В. Корнілов, І. Пашинського, Г. Перепелиці, О. Полторацького, О. Томашевича, М. Яковенка тощо.

Метою статті виступає дослідження екологічної складової в діяльності НАТО та аналіз основних форм і напрямків співробітництва України та НАТО в сфері охорони навколишнього природного середовища.

Виклад основного матеріалу. НАТО – це міжнародна Організація Північноатлантичного договору яка з’явилася 4 квітня 1949 у США. Стаття 4 Договору говорить, що НАТО – це «трансатлантичний форум» для проведення країнами-союзниками консультацій з будь-яких питань, що зачіпають життєво важливі інтереси його членів, включаючи події, здатні поставити під загрозу їх безпеку, і забезпечує стримування будь-якої форми агресії відносно території будь-якої держави-члена НАТО або захист від неї [2].

Загальновідомо, що НАТО є воєнно-політичною організацією. Проте нині діяльність Організації Північноатлантичного Договору охоплює вже не тільки воєнно-політичні аспекти. Здійснюється широкомасштабна співпраця з країнами-партнерами для забезпечення миру й безпеки в усій євроатлантичній зоні.

На сьогодні, при непорушності своїх основних принципів, Альянс переживає процес трансформування, тобто пристосування й реформування з метою набуття можливості ефективно вирішувати нові проблеми безпеки Євроатлантичного регіону. Більшість роботи НАТО проходить поза публічністю. Щоденно відбувається участь Альянсу у різноманітних проектах, покликаних поліпшити ситуацію у галузі безпеки, зважаючи на її нові виклики. Так, експерти НАТО наголошують на безпосередньому зв’язку сучасних екологічних проблем, зокрема кліматичних змін, з різноманітними елементами підтримання миру, їхній вплив на мир і стабільність та безпеку на земній кулі [22].

Регіональні та міжетнічні конфлікти, міжнародний тероризм, техногенні катастрофи створили нові виклики безпеці як Альянсу, так і всього світового співтовариства.

Поняття «безпека» традиційно визначалось як індивідуальна або колективна захищеність, що досягається шляхом захисту територіальної цілісності, політичного суверенітету й національних інтересів. Проте, останнім часом сутність терміна «безпека» зазнала змін, оскільки стало очевидним, що чинники навколишнього середовища, природні катастрофи й надзвичайні ситуації здійснюють значний, а подекуди й визначальний вплив на масштаби воєнних конфліктів і політичну стабільність в окремих ре-

гіонах. Співробітництво у сфері екології й подолання наслідків природних і техногенних катастроф набули в НАТО нового значення [9].

Стратегічна концепція Альянсу ґрунтується, зокрема, на широкому підході до безпеки, який охоплює політичні, економічні, соціальні та екологічні чинники, приділяючи їм не меншу увагу, ніж оборонному виміру.

Серед нагальних питань екологічної безпеки країн Альянсу вчені виділяють такі з них:

- вплив військової діяльності на довкілля;
- регіональні дослідження, зокрема, з питань транскордонної діяльності;
- запобігання конфліктам, які виникають на ґрунті дефіциту ресурсів;
- нові ризики для довкілля й суспільства, які несуть загрозу економічної або політичної нестабільності;
- нетрадиційні загрози безпеці (безпека мережі харчування, стратегія відповіді на ризики та безпека водних шляхів, портів і гаваней) [6, с. 13].

Варто відзначити, що в сфері забезпечення екологічної безпеки активно співпрацюють Україна та НАТО. Співробітництво України з НАТО в цій сфері розпочалося у 1991 році коли Україна вступила до Ради Північноатлантичного співробітництва (РПАС), згодом перейменованої в Раду Євроатлантичного партнерства (РЄАП) [12].

За майже чверть століття, що минула відтоді, НАТО і Україна розбудували особливе партнерство, яке з роками стає дедалі міцнішим.

Вже за чотири місяці після проголошення Україною своєї незалежності Альянс запросив тодішнього міністра закордонних справ України на позачергове засідання Ради північноатлантичного співробітництва.

На Брюсельському саміті, 11 січня 1994 року, Альянс прийняв рішення започаткувати безпосередню практичну програму, що трансформує відносини між НАТО та країнами-учасницями – «партнерства заради миру».

Зasadничі принципи партнерства заради миру, підтримані усіма партнерами, які приєдналися до програми, включали «захист та утвердження фундаментальних свобод та прав людини, забезпечення свободи, справедливості та миру через демократію».

Україна приєдналася до партнерства заради миру менш ніж за місяць після офіційного відкриття програми – 8 лютого 1994 року. Лише чотири країни (Румунія, Литва, Польща та Естонія) випередили Україну у приєднанні до партнерства заради миру [5].

9 липня 1997 року в рамках саміту НАТО в Мадриді глави держав та урядів країн-членів НАТО та Президент України підписали «Хартію про особливе партнерство між Україною та НАТО». Хартія зафіксувала політичні зобов'язання сторін на найвищому рівні розвивати «особливе та ефективне» партнерство, яке сприятиме забезпеченню більшої стабільності та спільних демократичних цінностей в Центральній-Східній Європі, а також стала основою для консультацій між НАТО і Україною в контексті євроатлантичної безпеки і стабільності [4]. Хартія окреслює широке коло питань можливої співпраці, у тому числі планування на випадок надзвичайних ситуацій цивільного характеру, військову підготовку та екологічну безпеку.

Для забезпечення якнайповнішого розвитку відносин Україна-НАТО та втілення положень Хартії про особливе партнерство між Україною та НАТО, сторони домовилися проводити періодичні зустрічі Північноатлантичної Ради з Україною, як правило, не рідше двох разів на рік, у форматі Комісії Україна-НАТО (КУН). Відповідно, засідання КУН відбуваються періодично на рівні глав держав та урядів, міністрів закордонних справ та оборони, а також послів. Такі засідання стали ключовим механізмом забезпечення координації та взаємодії співробітництва у сфері охорони навколишнього середовища [8].

Після Помаранчевої революції 2004-2005 років НАТО і Україна започаткували інтенсифікований діалог про співпрацю. Україна надала свої кораблі для антитерористичної операції «Активні зусилля» та військовий контингент для участі в місії МССБ в Афганістані.

3-4 квітня 2008 року на саміті у Бухаресті лідери країн Альянсу заявили: «НАТО вітає євроатлантичні прагнення щодо членства в НАТО України та Грузії. Сьогодні ми дійшли згоди, що ці держави стануть членами НАТО».

21 серпня 2009 року НАТО та Україна ухвалили спільну декларацію, спрямовану на посилення ролі Комісії Україна-НАТО, зміцнення співпраці і підтримку політичних, екологічних та оборонних реформ в Україні.

У 2010р. Україна виявила намір мати позаблоковий статус, проте заявила, що продовжуватиме практичну співпрацю з НАТО, як і раніше [5].

Однак після «революції гідності», в результаті агресивних дій з боку Російської Федерації українська влада виявила намір набути в майбутньому членства в НАТО. Варто обов'язково відзначити і те, що в світлі останніх політичних та військових подій суттєво посилилася довіра населення до НАТО, а також змінилося ставлення до вступу в НАТО. Так, за даними соціологічного опитування проведеного Центром Разумкова у червні 2014р. 41% населення висловилося за вступ України в НАТО [21]. В той же час, за даними соціологічного опитування проведеного інститутом Горшеніна, кількість населення, яке бажає приєднання України до НАТО становить 47% [21].

Для сприяння розвитку практичного співробітництва між Україною і НАТО, налагодження зв'язків міністерств та інших центральних органів виконавчої влади України з відповідними структурами НАТО, забезпечення проведення візитів представників НАТО в Україну, розповсюдження об'єктивної інформації про діяльність НАТО в 1997 році в Києві відкрито Центр інформації і документації НАТО в Україні, а в 1999 році засновано Офіс зв'язку НАТО в Україні [19].

Співробітництво України з Північноатлантичним Альянсом відбувається також в рамках Індивідуальної програми партнерства між Україною та НАТО (ІПП). Дана програма складається із заходів міжнародного співробітництва, запропонованих державами-членами та країнами-партнерами Альянсу в форматі Робочого плану євроатлантичного партнерства.

Робочий план євроатлантичного партнерства містить широкий перелік конференцій, симпозіумів, робочих зустрічей, засідань комітетів НАТО [7].

Загалом, взаємодія України з НАТО в сфері охорони довкілля здійснюється з використанням механізмів програми НАТО Партнерства заради миру «Наука заради миру та безпеки». Метою програми є сприяння співпраці науковців з країн-членів і партнерів Альянсу та фінансування наукових досліджень в галузі безпеки (у формі виділення грантів на реалізацію багаторічних проєктів, семінарів, курсів, тренінгів та зустрічі науковців) [18].

У цілому програма «Наука заради миру та безпеки» опікується не лише ліквідацією екологічних наслідків військової діяльності. Програма є досить масштабною і спрямована на розвиток безпеки, стабільності й солідарності завдяки застосуванню наукових підходів для розв'язання глобальних проблем [9].

Сьогодні Україна посідає друге місце серед партнерів за інтенсивністю співробітництва в рамках Наукової програми НАТО. В цій Програмі вже взяло участь біля 400 українських вчених, які отримали понад 200 грантів. На науку НАТО виділяє Україні майже 10% свого наукового бюджету. За останні 5 років це складо біля 12 млн. дол. США. У сфері захисту навколишнього середовища Україна спільно з НАТО опрацьовувала низку проєктів, спрямованих на ліквідацію наслідків природних катастроф [22].

Іншим виміром співробітництва є участь України в Ініціативі «Навколишнє середовище та безпека» (ENVSEC) (спільної програми НАТО, ОБСЄ, програми навколишнього середовища ООН і програми розвитку ООН), яка була створена на основі Меморандуму про взаєморозуміння між ЮНЕП, ПРООН та ОБСЄ від 14 листопада 2003 року.

Головною метою ініціативи є допомога країнам у визначенні та розв'язанні проблем стабільності та безпеки, які виникають у зв'язку з питаннями навколишнього середовища. Іншою метою є поліпшення загального взаєморозуміння шляхом зміцнення діалогу і співробітництва з екологічних питань [7].

Окрім того, варто відзначити, що за роки багаторічної співпраці між Україною та НАТО було реалізовано надзвичайно ве-

лику кількість проектів спрямованих на охорону навколишнього природного середовища.

За фінансової підтримки НАТО та Італії у 2005 р., дослідницьким центром радіаційної медицини у співробітництві з МОЗ та НАН України ініційовано пілотний проект «Вплив Чорнобильської катастрофи на довкілля». На основі проведеного дослідження, започатковано новий проект «Радіологічне виявлення: вплив на людський організм», який тривав до кінця 2008 р [22].

Започатковано також спільний проект України і Франції щодо створення новітніх макромолекулярних сполук для швидкого виявлення небезпечних речовин. Проект направлений на здійснення екологічного моніторингу для виявлення потенційних забруднювачів навколишнього середовища (в т.ч. амінів, іонів важких металів, нанооб'єктів). Він збув започаткований в грудні 2011 р. та планується завершити в 2017 р. НАТО виділено кошти обсягом 225 тис. євро. на його реалізацію.

За підтримки НАТО також проводиться моніторинг і прогнозування повеней в басейні річки Прип'ять. Основною метою проекту є вдосконалення системи моніторингу паводків і впровадження сучасних інструментів моделювання, прогнозу паводків та транспорту радіонуклідів в басейні річки. Наразі вже працюють 7 станцій (4 в Україні та 4 в Білорусі).

На сьогодні активно здійснюється очищення води від важких металів та радіонуклідів, використовуючи керамічні мембрани. Участь у даному проекті приймають Україна, Словаччина та Чехія. Проект розпочато в серпні 2012 р. НАТО виділено на реалізацію зазначеного проекту 280 тис. євро [18].

Було також започатковано українсько-канадський проект щодо ліквідації негативних військових наслідків в місці розташування колишнього військового аеродрому в м. Прилуки, затверджений у рамках програми «Наука заради миру та безпеки», на який НАТО виділило 300 тис. євро.

Реалізовувалася також програма НАТО «Моделювання екосистеми як засіб управління Чорним морем: регіональна програма багатогалузевого співробітництва (NATO-TV Black Sea)». Проектом головував Інститут морських наук при Близькосхідно-

му технічному університеті (Туреччина). В ньому брали участь інститути України, Росії, Румунії, Болгарії, Грузії та США. Дані, зібрані на 26000 місцях, розташованих в акваторії Чорного моря, стандартизувалися для моделювання та прогнозів. Метою проекту була розробка варіантів реагування на природні та техногенні катастрофи, що можуть уразити нестабільну екосистему моря, а також створення надійної моделі екосистеми Чорного моря, виявлення причин її біологічної деградації та сприяння у відновленні її функціонування [22].

Великим блоком співробітництва України та НАТО виступає ліквідація надзвичайних наслідків цивільного характеру. Так, з метою покращення спроможностей України та НАТО реагувати на катастрофи, у 1997 році було укладено двосторонній Меморандум про взаєморозуміння щодо планування при надзвичайних ситуаціях та готовності до катастроф, яким визначено основні сфери взаємного інтересу у плані розвитку подальшої співпраці. До числа таких сфер входять: оцінка ризиків, планування, аналіз наслідків, запобіжні заходи, взаємодія підрозділів з ліквідації наслідків катастроф, транспортна підтримка операцій, реагування на ядерні аварії, пошуково-рятувальні операції тощо.

На виконання положень Меморандуму створено Спільну робочу групу Україна-НАТО з питань планування на випадок надзвичайних ситуацій цивільного характеру. Її діяльність розглядається як невід'ємна частина роботи Головного комітету НАТО з планування на випадок надзвичайних ситуацій та підпорядкованих йому підрозділів, передусім Комітету з цивільного захисту, Спільного медичного комітету, Комітету з планування продуктів харчування та сільського господарства й Комітету з планування цивільної авіації [13].

У межах Ініціативи з навколишнього середовища та безпеки Україна є учасником проекту з моніторингу в режимі реального часу стану річок Прут та Дністер. Також в цьому проекті беруть участь Молдова й Румунія. В межах проекту за фінансуванням НАТО було встановлено автоматичні станції моніторингу стану якості та кількості води в цих річках [12, с. 17].

На думку В.В. Корнілова в екологічному співробітництві між Україною й НАТО одним із основних напрямків також виступає утилізація небезпечних боєприпасів, їхніх елементів і палива [9].

Військова діяльність є однією із найбільш небезпечних в плані спричинення екологічної шкоди. Розуміючи всю серйозність утилізації небезпечних боєприпасів, озброєнь і їхніх елементів Україна в міру своїх можливостей вживає заходи для вирішення цієї проблеми. Однак, враховуючи обмежені матеріальні можливості України, наша держава розраховує на міжнародну допомогу таких потужних організацій як НАТО.

Лише, за офіційними даними Міноборони, на території країни міститься приблизно 1 млн. 400 тис. тонн боєприпасів, які зберігаються на понад 150 об'єктах (за іншими даними, реальна кількість боєприпасів на українській території сягає 2,5 млн. тонн). Варто відзначити, що рекордний річний сукупний показник утилізації за всю історію незалежної України становить дещо більше 30 тис. тонн на рік, тому з впевненістю можна сказати, що впоратися самотужки із питанням утилізації небезпечних боєприпасів України не зможе [16, с. 8].

Правовою основою для розв'язання проблеми утилізації боєприпасів виступає розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28.09.2006 року якою схвалено «Концепцію Державної програми утилізації звичайних видів боєприпасів, непридатних для подальшого використання і зберігання на 2006–2017 рр.» [3].

Підтримка зусиль України з боку НАТО щодо знищення боєприпасів здійснюється за допомогою двох проектів Трастового фонду Партнерства заради миру. Перший проект передбачав знешкодження впродовж 2002–2003 років 400 тис. протипіхотних мін на хімічному виробництві в Донецьку. Другий проект передбачає знешкодження 133 тис. тонн звичайних боєприпасів, 1,5 мільйона одиниць легкого озброєння й 1000 переносних ракетно-зенітних комплексів. Із запланованою вартістю (приблизно 25 мільйонів євро) проект триватиме приблизно 12 років [15].

Отже, за майже 25 років Україна і НАТО досягли значного прогресу в розвитку справжнього партнерства в багатьох напрям-

ках, в тому числі і у плані екологічного співробітництва посиливши взаємну довіру і зміцнивши співробітництво.

Загалом, взаємодія України з НАТО в сфері охорони довкілля здійснюється з використанням механізмів програми НАТО Партнерства заради миру «Наука заради миру та безпеки». Метою програми є сприяння співпраці науковців з країн-членів і партнерів Альянсу та фінансування наукових досліджень в галузі безпеки (у формі виділення грантів на реалізацію багаторічних проєктів, семінарів, курсів, тренінгів та зустрічі науковців)

Україна та НАТО домовилися проводити періодичні зустрічі, як правило, не рідше двох разів на рік, у форматі Комісії Україна-НАТО. Такі засідання стали ключовим механізмом забезпечення координації та взаємодії співробітництва у сфері охорони навколишнього середовища.

Варто зазначити, що основною платформою для співпраці України та НАТО є «Хартію про особливе партнерство між Україною та НАТО» яка була прийнята ще в 09.07.1997р. Враховуючи той факт, що зазначена Хартія окреслює далеко не всі напрями співпраці, а також те, що за останній рік військовий і політичний вектори розвитку нашої держави суттєво змінилися, а питання оборони набули особливого значення, необхідним є прийняття нового закону, який задекларує обов'язок нашої держави розвивати співпрацю із НАТО.

1. Меморандум про взаєморозуміння щодо планування при надзвичайних ситуаціях цивільного характеру та готовності до катастроф між Міністерством України з надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи та Організацією Північноатлантичного договору від 16 грудня 1997 р.: <http://www.mil.gov.ua>
2. Північноатлантичний договір. Вашингтон, округ Колумбія, 4 квітня 1949 р. // Довідник НАТО. – Брюссель : Public Diplomacy Division, 2006. – Р. 381–383.
3. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28.09.2006 року «Про затвердження концепції Державної програми утилізації звичайних видів боєприпасів, непридатних для подальшого використання і зберігання на 2006–2017 рр.».

4. *Хартія про особливе партнерство між Україною і НАТО. Довідник з питань міжнародного військового співробітництва та участі у міжнародних миротворчих операціях / Упор. Шило В.Д. – К.: МП Леся, 2001. – С. 107*
5. *Відносини НАТО-Україна: передісторія [Електронний ресурс] – режим доступу: http://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_2014_09/20140908_140901-Backgrounder_NATO-Ukraine_uk.pdf*
6. *Довідник НАТО. – Відділ громадської дипломатії штаб-квартири НАТО. – Бельгія, Брюссель. – 2006. – С. 19.*
7. *Євроатлантична інтеграція [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://www.menr.gov.ua/index.php/international/international6>*
8. *Засідання Комісії Україна-НАТО [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://nato.mfa.gov.ua/ua/ukraine-nato/commission>*
9. *Корнілов В.В. «Екологічне співробітництво Україна-НАТО: сучасні напрями та перспективи подальшого розвитку» [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://www.kytiu.edu.ua/vtmv/v/09/17.htm>*
10. *Місце України в НАТО. — К.: Центр «Демократичні ініціативи», 2006. — 252 с.*
11. *Новини НАТО. Випуск осінь-зима 2000 р. // Відділ громадської дипломатії штаб-квартири НАТО. – Брюссель, Бельгія. – 2000. – С. 1–2.*
12. *Окремі аспекти відносин Україна-НАТО: коротко про головне. – К.: ТОВ “Інсайт плюс”, 2006. – С. 18.*
13. *Основні напрями співробітництва НАТО із світовою спільнотою у невійськовій сфері [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://bibliofond.ru/view.aspx?id=460815>*
14. *Офіційний веб-сайт Дайджест новин м. Львова: <http://www.news.lviv.net>*
15. *Підсумки утилізації надлишкового озброєння і боєприпасів у 2006 році та плани щодо цієї діяльності на 2007 рік: http://www.mil.gov.ua/news/print_news.php?id=8885&lang=ua*
16. *Самує М. Синдром Новобогданівки // Атлантична панорама. – 2007. – № 5. – С. 8–9.*
17. *Співробітництво у сфері науки і захисту довкілля [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://nato.mfa.gov.ua/ua/ukraine-nato/science-and-environment>*
18. *Співробітництво Україна-НАТО в сфері науки та охорони довкілля [Електронний ресурс] – режим доступу: www.sea.gov.ua/news/41210654_dod1.doc*

19. *Україна та НАТО [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://kito.univ.kiev.ua/MOrg/99.htm>*
20. *Український кризис [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://www.tvc.ru/news/show/id/39517>*
21. *Цензор.Нет. [Електронний ресурс] – режим доступу: http://censor.net.ua/news/291636/bolee_60_ukraintsev_gotovy_podderjat_vstuplenie_v_evrosoyuz_i_svysh_e_40_v_nato_opros*
22. *Яковенко М. Пациківська І. «Проблеми екологічної безпеки в діяльності НАТО» [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://nato.pu.if.ua/journal/2009-2/2009-2-56.pdf>*

Колос І.В. Екологічна співпраця України та НАТО

В статті розглянуті основні напрямки діяльності НАТО в сфері охорони довкілля. Досліджено основні етапи розвитку співпраці між Україною та НАТО. Розкрито основні форми та сфери співробітництва України та НАТО в сфері охорони навколишнього природного середовища, а також охарактеризовані окремі проекти, які спрямовані на охорону довкілля.

Ключові слова. Міжнародна Організація Північноатлантичного договору, безпека, екологічна безпека, партнерство заради миру, проекти спрямовані на охорону довкілля, утилізація боєприпасів.

Колос И. В. Экологическое сотрудничество Украины и НАТО

В статье рассмотрены главные направления деятельности НАТО в сфере охраны окружающей среды. Исследованы основные этапы развития сотрудничества между Украиной и НАТО. Раскрыты основные формы и сферы сотрудничества Украины и НАТО в сфере охраны окружающей природной среды, а также охарактеризованы отдельные проекты, направленные на охрану окружающей среды.

Ключевые слова. Международная Организация Североатлантического договора, безопасность, экологическая безопасность, партнерство ради мира, проекты направлены на охрану окружающей среды, утилизация боеприпасов.

Kolos I. V. Environmental cooperation between Ukraine and NATO

The article discusses the basic activities of NATO as a military-political international organization. The paper analyzes the place of environmental protection as one of the activities of NATO. The main stages of development of cooperation between Ukraine and NATO were explored and analyzed.

The author emphasized that the relations between Ukraine and North Atlantic Treaty Organization started in 1994. Ukraine applied to join the NATO in 2008. Plans for Ukrainian membership to NATO were shelved by Ukraine following the 2010 Ukrainian presidential election. However, after the «revolution of dignity» as a result of aggressive actions by the Russian Ukrainian authorities intend to acquire a future NATO membership.

It is concluded that the partnership between Ukraine and NATO in the field of environmental protection is carried out by using the mechanisms of the NATO

Partnership for Peace «Science for Peace and Security», IPP and by other forms of cooperation.

The article throws a light to the projects of cooperation between Ukraine and NATO in the field of environmental protection, including the recycling of military ammunition.

Keywords: North Atlantic Treaty Organization, safety, environmental safety, Partnership for Peace, nature protection projects, ammunition recycling.